

STERYLIZACJA czy też WAZEKTOMIA?

Duży kij w małe mrowisko!!!

TRWAŁA CHIRURGICZNA METODA ANTYKONCEPCYJNA

(świetny tytuł)

Podkreślenia na czerwono i małe komentarze Dr Eugeniusz Siwik

Wazektomia to nie jest sterylizacja chociaż i Anglosasi często używają określenia sterylizacja, myśląc o wazektomii. Ziemia naprawdę nie jest płaska. Tekst z niewielkimi komentarzami pochodzi od autora. Całość z niezwykle ważnej i szanowanej Organizacji p.n., **Federa**

-
- Czym jest sterylizacja? wazektomia
 - Polskie prawo o sterylizacji
 - Regulacje prawne w innych krajach
 - Zalety sterylizacji **wazektomii** jako metody antykoncepcyjnej
 - Wady sterylizacji- wazektomii
 - Techniki sterylizacji: wazektomii u mężczyzn i podwiązania jajowodów u kobiet
 - u kobiet
 - u mężczyzn
 - Rekomendacje Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny

Czym jest sterylizacja? **wazektomia**

Sterylizacja **wazektomia** jest uznaną w wielu krajach trwałą metodą antykoncepcyjną wybraną przez osoby, które już nie chcą lub nie mogą mieć dzieci. Jest to jedna z nielicznych metod dostępnych także dla mężczyzn.

Istota chirurgicznego zabiegu sterylizacji **wazektomii** polega na trwałym **lecz odwracalnym** pozbawieniu kobiety lub mężczyzny zdolności do poczęcia lub płodzenia bez ograniczenia ich możliwości seksualnych.

- **U kobiet** ((sterylizacji dokonuje się przez podwiązanie jajowodów) **metoda ta polega na podwiązaniu jajowodów** (metodą laparoskopii lub laparotomii). Sterylizacja praktycznie nie wpływa na czynności hormonalne jajników, nie przyspiesza menopauzy i, wedle obserwacji większości kobiet, nie powoduje zmian związanych z miesiączkowaniem
- **U mężczyzn** sterylizacja **wazektomia** polega na przecięciu i podwiązaniu nasieniowodów (**wazektomia**). Zabieg sterylizacji **wazektomii** nie wiąże się z usunięciem żadnych narządów płciowych, nie ogranicza wydzielania hormonów ani produkcji spermy.

W Polsce nie ma regulacji prawnych odnoszących się bezpośrednio do stosowania sterylizacji jako świadomie wybranej metody antykoncepcyjnej. (i takiego prawa nie będzie, ponieważ sterylizacja jest wykonywana ze wskazań klinicznych, nowotwór złośliwy jąder u mężczyzn) W praktyce oznacza to, że problem dopuszczalności sterylizacji wazektomii jest regulowany przez art. 155 kodeksu karnego, ponieważ ten właśnie zapis odnosi się do sytuacji, kiedy człowieka pozbawia się zdolności płodzenia. (wazektomia nie pozbawia zdolności płodzenia, tak jak IUD intrauterine devices, czyli wkładka wenętrzmaciczna założona np.; na 5-7 lat., jedynie metoda rewazektomii, lub wasowasostomii jest trudniejsza niż wyjecie IUD ale do tego jest jeszcze zamrożenie nasienia, oraz możliwość In vitro..)

W artykule czyn ten wymieniony jest wśród krzywd, których wyrządzenie podlega karze pozbawienia wolności. (i jest to oczywiście że jeżeli danemu pacjentowi wykonano się sterylizację czyli usunie się mu jądra bez wskazań onkologicznych to podlega się karze) Tymczasem, zgodnie z uznanymi prawami człowieka, świadoma i dobrowolna rezygnacja z własnej płodności jest podstawowym prawem człowieka. Tak więc zabiegi wykonywane przez lekarzy na życzenie zainteresowanych osób nie tylko nie mogą być traktowane jak przestępstwo, ale powinny być dostępne na równi z innymi metodami antykoncepcji. (bardzo mądre zdanie).

KTO:

1. pozbawia człowieka wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia albo
2. powoduje inne ciężkie kalectwo, ciężką chorobę nieuleczalną lub długotrwałą, chorobę zazwyczaj zagrażającą życiu, trwałą chorobę, trwałą całkowitą lub znaczną niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne zeszpecenie ciała,
3. podlega karze więzienia od roku do lat 10.

I znowu to samo, ziemia jest płaska, i niech się ktoś odważy że jest inaczej, już to przed wiekami przerabialiśmy. Artykuł 155 jest ok. Byłoby to niezwykle, gdyby udało się zmienić ten art. I napisać tak od tego dnia sterylizacja jest legalna, czyli usuwanie jąder w celach antykoncepcji jest ok. I znowu jeżeli będziemy to wmawiać przez kolejne 60 lat to w to wszyscy uwierzą.

Kodeks karny, art. 155 §1

Regulacje prawne w innych krajach

O tym, że sterylizacja wazektomia jest legalną metodą antykoncepcyjną, wyraźnie mówi prawo m.in. następujących krajów:

Austrii, Danii, Finlandii, Norwegii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Japonii, Panamy, Singapuru oraz niektórych stanów USA (w pozostałych stanach sterylizacja wazektomia jest legalna, ponieważ nie jest zakazana).

W innych krajach (np. w Salwadorze) jest ona legalna na mocy rozporządzeń ministerialnych^{1,2}.

W wielu krajach sterylizacja wazektomia jest legalna, ponieważ prawo jej nie zakazuje. Tak jest m.in. w Australii, Francji, Holandii, Luksemburgu, Chinach, Korei Południowej, większości byłych krajów Wspólnoty Brytyjskiej, większości stanów USA i państw, których prawodawstwo wywodzi się z ustawodawstwa angielskiego lub z prawa zwyczajowego (np. w Indiach)^{1,2}.

Zalegalizowanie sterylizacji wazektomii w Polsce jako metody antykoncepcyjnej będzie zgodne z rozwiązaniami prawnymi przyjętymi w wielu innych krajach. W krajach tych respektuje się

prawa reprodukcyjne, uznane w międzynarodowych dokumentach praw człowieka, a wśród nich prawo do świadomej i dobrowolnej rezygnacji z własnej płodności.

Prawa reprodukcyjne opierają się na uznaniu:

- fundamentalnego prawa wszystkich par i jednostek do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania, ile, kiedy i w jakich odstępach czasu chcą mieć dzieci, jak również do informacji i środków umożliwiających osiągnięcie tego celu;
- prawa do podejmowania decyzji w sprawach reprodukcji w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy.

Program Działania, Kair 1994; Platforma Działania, Pekin 1995, art. 94

Gdy sterylizacja **wazektomia** jest nielegalna

Doświadczenia wskazują, że w krajach, w których sterylizacja jest nielegalna, jest ona mimo wszystko wykonywana. Odbywa się to często ze szkodą dla zdrowia kobiet. Na przykład w Brazylii, by dokonać podwiązania jajowodów, lekarze przeprowadzają cesarskie cięcia podczas porodu mimo braku jakichkolwiek wskazań po temu.³

Niemożliwość dokonania legalnej sterylizacji sprawia, że to właśnie kobiety poddają się temu zabiegowi, ponieważ można go dokonać przy okazji innych interwencji chirurgicznych, np. cesarskiego cięcia lub operacji narządów płciowych. Nierzadko osobą, której bardziej zależy na tym, by nie mieć dziecka, jest mężczyzna. Odpowiedzialnością za płodność obarcza jednak kobietę i od niej oczekuje rozwiązania problemu.

Sterylizacja **wazektomia** powinna być legalna, ponieważ:

- ludzie mają prawo decydować o własnej płodności, także o tym, że nie będą już mieli dzieci;
- dzięki wysokiej skuteczności jest szczególnie dogodna dla kobiet, których życiu lub zdrowiu ciąży może zagrazić - pozwala uniknąć aborcji;
- jako jedna z niewielu metod pozwala mężczyznom przejąć odpowiedzialność za własną płodność lub płodność pary;
- pozwala kobietom i mężczyznom uniknąć przekazywania potomstwu chorób dziedzicznych i obciążeń genetycznych.

Legalizacja sterylizacji wymaga stworzenia systemu rzetelnego poradnictwa na temat istoty i skutków zabiegu sterylizacji **wazektomii**. Celem konsultacji jest bowiem także, poza udzieleniem pełnej informacji, wykluczenie tych spośród zainteresowanych osób, które decyzję o poddaniu się sterylizacji **wazektomii** podjęły pod wpływem nacisku, stresu lub przejściowych niepowodzeń życiowych.

Legalizacja sterylizacji **wazektomii** jako metody antykoncepcyjnej to większa możliwość wyboru dla kobiet i mężczyzn.

Zalety sterylizacji **wazektomii** jako metody antykoncepcyjnej:

- bardzo wysoka skuteczność (ponad 99% pewności);
- brak stwierdzonych skutków ubocznych;
- nie wpływa na czynności hormonalne narządów płciowych;
- nie wpływa na możliwości seksualne;
- eliminuje strach przed niepożądaną ciążą;

- trwale rozwiązuje problem antykoncepcji - eliminuje potrzebę ciągłego stosowania doraźnych metod antykoncepcyjnych oraz ponoszenia związanych z tym kosztów i niedogodności.
- **W 70% poprawia relacje partnerskie!!!!!!**

Sterylicacja wazektomia jako metoda antykoncepcyjna może się okazać dogodna dla kobiet, gdy:

- nie chcą mieć już więcej dzieci (mają tyle dzieci, ile chciały),
- nie mogą lub nie chcą stosować innych metod antykoncepcyjnych,
- ciąża mogłaby zagrozić ich zdrowiu lub życiu,
- chcą uniknąć konieczności aborcji, gdy zawiodą metody antykoncepcyjne,
- chcą pozbyć się lęku przed ciążą,
- nie chcą przekazywać potomstwu chorób lub wad wrodzonych.

Sterylicacja wazektomia jako metoda antykoncepcyjna może się okazać dogodna dla mężczyzn, gdy:

- chcą mieć pewność, że nigdy już nie zostaną ojcami,
- ciąża zagraża zdrowiu lub życiu ich partnerki,
- nie chcą przekazywać potomstwu chorób dziedzicznych lub wad wrodzonych,
- chcą pozbyć się lęku przed niepożądaną ciążą partnerki.

Sterylicacja jest tańsza niż inne metody antykoncepcyjne, a ewentualny koszt z nią związany jest wydatkiem jednorazowym. Ta zaleta sterylizacji stanowi wyzwanie dla opieki nad zdrowiem reprodukcyjnym kobiet. Doświadczenia wielu krajów, także tych, w których sterylizacja jest nielegalna, wskazują, że sterylizacja **wazektomia** jest bardziej rozpowszechniona wśród kobiet o niższym statusie ekonomicznym. Świadczy to, że część kobiet nie zdecydowałaby się na tę metodę, gdyby inne metody były tańsze.

Legalizacja sterylizacji **wazektomii** nie zwalnia systemu opieki nad zdrowiem reprodukcyjnym kobiet od obowiązku zapewnienia pełnej dostępności (także finansowej) **innych metod antykoncepcyjnych**.

Wady sterylizacji wazektomi („najważniejsza wada sterylizacji to taka, że ucina się jądra”

- nieodwracalność zabiegu - próby ponownego chirurgicznego udrożnienia jajowodów lub nasieniowodów rzadko (**nie rzadko a często ok. 72%!!!!!!**) kończą się sukcesem i są kosztowne, **są bo mają takie być**
- w bardzo rzadkich przypadkach ciąży będącej wynikiem ponownego udrożnienia się jajowodów lub zapłodnienia przed dokonaniem sterylizacji **wazektomii** (a niby dlaczego, już samo myślenie o przyszłej sterylizacji-wazektomii zwiększa ilość ciąż pozamacicznych, zwykła herezja) duży odsetek stanowią cięższe pozamaciczne, (chyba cięższe pozamaciczne u facetów????)
- sterylizacja **salpigostomia** (jako że jedna z nazw jajnika to **salpinx** u kobiet, jak każda operacja, niesie ze sobą pewne ryzyko - jest ono większe niż w przypadku **wazektomii**. (zapomniano napisać sterylizacji, to już jakieś zielone światło w tunelu)

Operacje przywracania płodności po zabiegach sterylizacji **wazektomii** bywają przeprowadzane, jednak ich skuteczność nie jest duża, zależy bowiem od wielu czynników, często bardzo indywidualnych. **(jak wyżej skuteczność 72%, w zależności od Ośrodka)** Zdarza się, że mimo ponownego udrożnienia nasieniowodów lub jajowodów nie dochodzi do zapłodnienia. **(i bez tego obecnie coraz trudniej zająć w ciąży)** Ponadto w przypadkach udanych operacji przywracania płodności u kobiet należy się liczyć ze zwiększonym ryzykiem ciąży pozamacicznej.

Mimo że do poddania się sterylizacji nie jest wymagana zgoda partnerki lub partnera, w krajach, gdzie sterylizacja **wazektomia lub salpigostomia** jest legalna, zaleca się, by decyzja była konsultowana z partnerem.

Ponadto olbrzymią wagę przywiązuje się do tego, by osoba poddająca się sterylizacji **wazektomii-salpigostomii** miała pełną świadomość tego, że jest to zabieg praktycznie nieodwracalny. **(znowu to samo ble, ble!!!)** **Należy uznać, że sterylizacja trwale pozbawia kobietę i mężczyznę płodności. Niestety to nie jest prawda, nie można świadomie czy**

nieświadomie wprowadzać naszych pacjentów w zakłopotanie, lub oszukiwać ich, dosyć. Przecież u kobiet na codzień In vitro, jajeczka pobiera się bezpośrednio z jajników, nie trzeba nic reoperować, czy też wykonywać resalpigektomii!!!

Lekarze i konsultanci udzielający informacji na temat sterylizacji są specjalnie przeszkoleni do rozmów z zainteresowanymi osobami. Ich celem jest odradzanie zabiegu wtedy, gdy tak poważna decyzja jest podejmowana pod wpływem stresu, chwilowych trudności życiowych albo chęci spełnienia oczekiwań partnera lub partnerki.

Sterylizacja wazektomia-salpigectomia nie powinna być stosowana także wtedy, gdy człowiek zdecydowany na zabieg liczy na to, że płodność będzie można kiedyś przywrócić chirurgicznie. W takich przypadkach kobietom i mężczyznom radzi się stosowanie doraźnych metod antykoncepcyjnych i na ich temat udziela się pełnej informacji.

Techniki sterylizacji **salpigectomii**

Sterylizacja salpigectomia u kobiet:

- **Sterylizacja salpigectomia dokonywana po porodzie**

Jest metodą szeroko stosowaną ze względu na jej dogodność dla kobiety, która może wykorzystać pobyt w szpitalu do poddania się zabiegowi. Ważnym czynnikiem medycznym skłaniającym ku tej metodzie jest dogodne dla lekarza położenie jajowodów po porodzie.

Metoda polega na wykonaniu na brzuchu niedużego nacięcia, dzięki któremu lekarz może osiągnąć jajowodów i podwiązać je. Szczególną uwagę zwraca się na to, by kobieta podejmowała decyzję dużo wcześniej - nie pod wpływem stresu towarzyszącego porodowi. **Tuż chwile po porodzie salpigectomia??? Być może w czasie cięcia cesarskiego?**

- **Minilaparotomia**

Dużą zaletą tej metody jest jej prostota i to, że jej stosowanie nie wymaga drogiego i specjalistycznego sprzętu. Podobnie jak w poprzednim przypadku, lekarz dociera do jajowodów przez niewielkie nacięcie w dole brzucha pacjentki (krótsze niż 5 cm). Przy minilaparotomii najczęściej stosuje się znieczulenie miejscowe. **!!!!???**

- **Laparoskopia**

Ta metoda polega na wprowadzeniu do jamy brzusznej kobiety laparoskopu - cienkiego przyrządu, którym lekarz posługuje się, by dokonać podwiązania jajowodów. Przyrząd ten umożliwia jednoczesną obserwację pola operacyjnego. W celu ułatwienia dostępu do jajowodów podczas operacji, wypełnia się jamę brzuszną obojętnym gazem. Wprowadzenie laparoskopu wymaga niewielkiego nacięcia.

Wadą jest dość drogi sprzęt specjalistyczny i potrzeba wyższych kwalifikacji u ginekologów specjalizujących się w technikach laparoskopowych.

Sterylizacja wazektomia u mężczyzn:

- **Wazektomia**

Wazektomia jest prostym zabiegiem chirurgicznym trwającym nie dłużej niż pół godziny. Obecnie najczęściej stosuje się metodę bez użycia skalpela, która eliminuje potrzebę zakładania szwów po zabiegu. Sam zabieg, dokonywany przy znieczuleniu miejscowym, polega na przekłuciu skóry worka mosznowego ostro zakończonymi szczypcami, wydobyciu nasieniowodów, ich przecięciu i podwiązaniu.

Prawny zakaz stosowania sterylizacji wazektomii-salpingestomii jako metody antykoncepcyjnej godzi w prawo człowieka do decydowania o własnej płodności - o tym, ile i czy w ogóle chce mieć dzieci.

Sterylizacja, wazektomia jak każda inna metoda antykoncepcyjna, ma wady i zalety. Prawem osób zainteresowanych jest podjęcie decyzji, czy chcą z niej skorzystać, czy też nie. Warunkiem musi być, jak w każdym innym wypadku, umożliwienie dostępu do rzetelnej i pełnej informacji oraz do innych metod i środków antykoncepcyjnych. Chodzi o to, by wybór był rzeczywiście świadomy, by nie był koniecznością dyktowaną warunkami lub naciskami otoczenia.

W 1975 r. Komitet Ministrów Rady Europy uznał, że sterylizacja wazektomia-salpingectomia na życzenie powinna być dostępną metodą planowania rodziny.

Rekomendacje Federacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny

Pod adresem władz ustawodawczych:

- należy wprowadzić przepisy dopuszczające stosowanie sterylizacji **wazektomii-salpingectomii** jako dobrowolnej metody antykoncepcyjnej zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn.

Pod adresem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej:

- należy zapewnić dostęp do usług i metod planowania rodziny, w tym do zabiegów sterylizacji; -**wazektomii**
- należy włączyć poradnictwo na temat sterylizacji **wazektomii** do systemu usług planowania rodziny.

Pod adresem Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej, uczelni i szkół medycznych:

- należy umożliwić lekarzom zdobycie kwalifikacji uprawniających do wykonywania zabiegów sterylizacji;
- należy wyszkolić konsultantów przygotowanych do rozmów z osobami zainteresowanymi poddaniem się zabiegowi sterylizacji. **wazektomii i sterylizacji**

¹ Voluntary Sterilization: an International Factbook, Rose et al., 1985

² Family Planning, The FIGO Manual of Human Reproduction, vol.2, pod red. M.F. Fathala, A. Rosenfield, C. Indriso, The Parthenon Publishing Group Ltd. 1990

³ E.M. Vieira, Sterylizacja kobiet. *Seksuologia*, nr 1 (13), 1995, Warszawa (kobiet też nie wolno sterylizować tak jak mężczyzn, to już jest zabronione i nie trzeba nic zmieniać moim skromnym zdaniem)

